

Replijcke omme **Joos Plaetevoet** als maedelaere inne tsterfhuus van **Dieryck Roen**, heescher, jehghens **Christiaen DeWeert**, verweerder, dienende voor mijne heeren burchmeesters ende schepenen deser stede van Poperynghe ten cuergghedynghe

Alvooren blyft ende persisteert den heescher by zynen voorgaende heesch ten laste vanden verweerder also die ghemaect ende te wetten overghegheven es.

Ende also den verweerder lochent ende ignoreert eeneghe schult schuldich te zyne anden heescher ten waere dat hy betooghen ende schriftelick bewys dede waer vut ende ter wat oorsaeke de zelve schult zoude ghesproten zyn, om de betooch te doene,

den heescher overleghet alhier mets desen **den origineelen pachtbrieff** ghesneden deen vut den anderen

met het hantteken ende signature van de verweerder,

zo wel onder den zelve pachtbrief als op den dors, nopende de staenden prysie in welcke pachtbrieff den heescher hem verdraecht.

Meenende hier mede byde heescher conclusie ende tendeert ten fyne dat hy ulieden heeren sententie difinityff ende over recht,

den verweerder zal ghecondempneert worden,

den heescher op te legghen ende betaelen den heesche ende schult in questien

ende inde kosten vande vervolghen ter tauxatie employerende op als t noble offytie vanden juge.

1^{ste} februari 1590

De 'origineelen pachtbrief' luidde als volgt:

Kennelick zy alle lieden, die dese sedulle zullen zien ofte leesen,

Ghesneden duere die a, b, c, d, hoe dat **Christiaen Ghyselen ende Dierick Roen**,

kennen verhuert thebben eenen **Christiaen Deweert**,

een behuysde hoffstede, liggende in de prochy van **Proven**,

ende es het hofstedeken waer **Antheunis Buen** nu in wondt,

groot zynde vj – 6 - ghemeten, eenen vierendeel, myn ofte meer,

den plec also die gheleghenes,

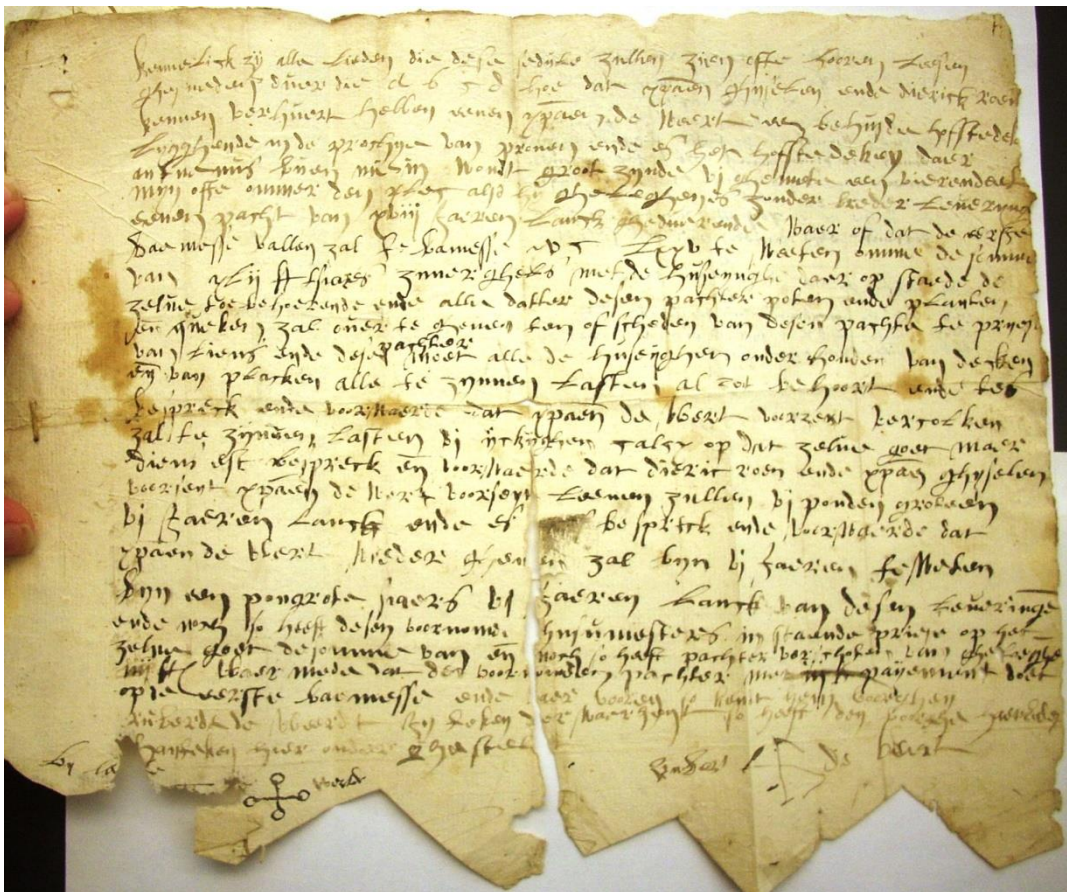
zonder breeder leverynghe, eenen pacht van xvij – 18 - jaeren lanck gheduerende,

waer of dat de eerste baemesse vallen zal Sinte Bamesse xvc lxxxv – 1585 –

te weeten omme de somme van xlij – 42 - pond tjaers, zuver ghelt,

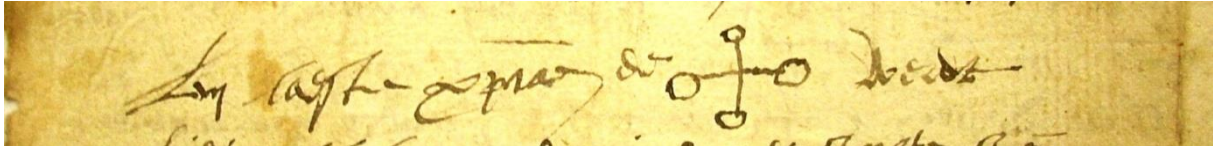
met de huusynghe daer op staende,

de zelve toebehoorende
 ende alle datter desen pachtere poten ende planten ende queken zal,
 over te gheven hem by 't scheden van desen pachte ter prisie van liedens,
 ende den pachter moet alle de huysinghen onderhouden van decken ende van placken,
 alle te zynnen lasten, al zoot behoort
 ende tes besprek ende voorwaerde dat **Christiaen Deweert** voorseit
 vercolken – *vercalcken* - zal te zynnen lasten vj – 6 - yckinghen calcx, opdat zelve goet,
 naer diens es besprek ende voorwaerde dat **Dierick Roen ende Christiaen Gyselen**,
 voorseyde Christiaen Deweert heder gheven zal byn vj – 6 - jaeren
 te weten byn een pont grote sjaers, vj – 6 - jaeren lanck van desen leverynghe
 ende noch so heeft desen voornoemde husemeesters in staende prysie, op het zelve goet, de
 somme van *Niet ingevuld, maar apart op de achterzijde van de akte.*
 Ende noch so heift de pachter verschoten van ghelaeghe iiij – 4 - schele waarmede dat de
 voornoemden pachter met iij – 3 – pond, payemente doet op de eerste bamesse ende daer
 voorzien, kent hem boorghen **Ruberdt Deweert**,
 In teken der waarheyt, so heift den voorseyde haerlieden hantteken hier onder ghestelt.



Op de achterkant stond er:

Christiaen De Weert als pachter van desen,
 heeft in staende prysie de somme van x pond parisie ende de grondenars die hebben op desen
 grondt dese naervolghende bomen ende houdt ende blyve staen thaerlieder profytte,
 eerst xx – 20 - ieppenbomen, xix – 19 - prumbomen, acht kersebomen, mets kriekebomen, iiij
 – 4 - perbomen, ij – 2 - wilghen, een aelme, xx – 20 - abelen, een eicken, voorts de reste al ten
 profytte vanden pachter
 Torconde elcx hantteken hier onder ghestelt.



Hier noch by accordancie van een stalleken staende bachten huise – iij pond parisis, blyft staende in staende prys'e totten eidne van desen pachte.

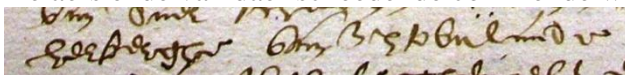
De vijfde juli 1590 kregen we de volgende akte binnen het proces:

Duplicque omme **Christiaen de Weert**, verweerder ter eenen jehgens **Joos Platevoed** heescher ter anderen dienende voor ulieden mijne heeren burghmeesters ende schepenen vande stede van Poperinghe

Alvooren persisterende als tanderen tyden verhoopt de de fynen ende conclusien aldaer ghenomen hem anneghewezen te worden.

Te meer de voornoemde heescher nemmermeer metter waerheyd en sal connen betooghen den verweerder yet te achteren te wezen vande heesch by den heescher verheesch.

De zelve heescher en can oick nyet loochenen emmers zyne huusvrouw dat de verweerder ghescheeden es van thoffstedeken bynnen de pachtbriefff ghementioneert **meer dan twee jaeren voor de pillage van desen quartiere**, brauwende ter brauwerie ghenampt Maerten Delaers ende van daer scheidende commende wonen



inne den herberhe van de Swylande tot de zelve pillage zo dat wel te ghevoelen es dat midts eenighe tachterheid gheresteerd hadde, zoude sheeschers voorzate hem binnen zulcken langhen tyt wel hebben doen betaelen.

Hij stelt dan ook dat alles reeds lang verlopen is, 'zo men oick in gheen costume en es van te borghen van landspachte zo langhe als es vermeldende sheeschers heesch.'

*Hij concludeert dan ook dat de verweerder vrij gesproken dient te worden. Het proces liep door tot in 1593. Wat ons ook opvalt is dat Christiaen Deweert genoemd wordt als herbergier van **het Swynland**. Daar naast vernemen we dat hij gewerkt heeft als brouwer en we mogen daarbij ook onderstellen dat er toen bij het Swynland reeds een brouwerij aanwezig was.*

9 mei 1590 – Bierwerkers - SAP 468 – Resoluties B

In Poperinghe had men tussen al deze droeve bezorgdheden, tijd voor een reglement op de bierwerkers:

In conformiteyt vande cueren ende voorgaende statuten deser stede, zoo last men interativelick van wegghen de heere ende wet, den bierwerckers vande tonnen ende vaetkens gheen bieren te lichten, wercken ofte voeren in herberghen ofte inwoonders huusen buuten ofte binnen baillien, dan alvooren hebbende billet vande thresorier op tverbandt van haerlieden

Folio 34

Eedt ende voorts op pene van destitutie van haerlieden dienst ende correctie arbitraire, Als van meinedichede ende onthoudt van stederecht, zonder eenighe dissimulatie oogheluyckinghe ofte verdrach, welke billetten de voorseide bierwerckers zullen ten zelven daeghe van t'indoen vande bieren beweghen an **Pieter vande Coutere** als **contrerolleur** in plaetse van wylent **Andries de Buckere** by provisie ghestelt op ghelycke pene ende correctie.

Item dat niemand tzijn zelfs tonnen ofte vaetkens, groot ofte cleene, zal moghen haelen vut de brauwerien, nemaer zal tzelve bier ghewrocht ende ghevoert wesen byde gheswooren bierwerckers met billet zoo voorseit es, op de boete van iij pond parisis van elcke tonne ofte vaetken ende correctie ter discretie vande wet
Ghepubliceert ten bretesque den xiiij de in meye 1590

30 juni 1590 - Reglement nopens het vieren der zondagen en heiligdagen – Resoluties B – nr. 468 – folio 34 tit 38 en 55.

In deze povere tijden, kwam er een uitgebreid reglement op het vieren van de zondagen en heiligdagen.

Gheconsidereert byde heeren Burghemeesters, schepenen ende raeden deser stede van Poperinghe,
de cleene gheneghenhede die men bemerckt in't ghemeente totter frequentatie an de kerckelycke diensten, zonderlinghe up hooghdaeghe, zondaeghen ende heylichdaeghen die een groot deel van den volcke niet en onderhoudt met zulcke devotie, eere ende ghehoorsaemgheyte, als naer de gheboden ons Heere Godt Almachtigh, ordonnancien van Onze Moeder die Heylighe catholicque ende apostolicque kercke, ende placaten van heurlieden hoogheden, ter grooter ontstichynghe van de goede ende godtsvruchtige lieden ende waerdeure men lichtelick zoude verwecken de gramschap ons voorseyden heere Godts in desen benauwden ende oproeryghen tydt van oorloghe, tweedraeghe ende ketterie, daertoe gehad hebbende ghoed ende vruchtbarig vermaen van de eerweerdighen heere ende gheestelicken vadere, mijnheere ende **bisschop van Yper**, ende pasteuren van de prochiekercken deser stede – hebben ghemaect, gheraemt ende ghestatueert, maecten, raemen ende statueren by dese, voor ghedurigh statut ende decreet, de poincten ende artickelen naervolghende:

1 – Dat gheen drapiers, wevers, cammers, vulders, verwers, scheeders, huudeveters, temmerlieden, metsers, deckers, smeden, schoemaeckers, parmentiers ende dierghelycke ambachtslieden en zullen moghen wercken op zondaghen ende heylighdaeghen, telkens op de boete van vi – 6 - pond parisis ende arbitraire correctie.

2 – Dat alle schoemaeckers, lywaediers, meerseniers, lakensnyders ende dierghelicke lieden van neerynghe, zullen ghesloten houden hemlieden wynckelen ende veynsteren, up de voorseyde zondaghen ende heylighdaghen, zonder alsdanne eenighe waere ofte goet te vercoopen, telckens up de boete van 6 pond parisis ende arbitraire correctie, te verbeuren zoowel by de coopere als vercoopere.

3 – Dat alle barbiers zullen van ghelycken haerlieden wynckels houden ghesloten up de zelve zondaghen ende heylighdaghen ende nyemants haer scheeren, corten ofte barbieren, up ghelycke boete ende correctie

4 – Dat gheen cooplieden, voerlieden, waeghenaers, wercklieden ofte andere zullen moghen laeden, voeren, draeghen ofte lossen eenig goed up de voorseyde zondaeghen ende heylighdaghen up ghelycke boete ende correctie, uutghesteken vleesch ende visch, dat ment aldaer zal moghen bringhen ter marckt omme te venten, 's nuchtens tot den 9 uren, zonder langher, ende voorts naer den goddelicken dienst van de hooghmesse, sermoene ende vestpers, wel verstaende dat men up en eersten paesschendach, Synxdach, sacramentsdach,

onser vrouwen dach half ougst ende alderheylichdach, niet en sal voortstaen met 't selve vleesch ende visch.

5 – Item dat gheen backers en sullen moghen bakcne up de voorseyde zondaghen ende heylighdaeghen, nemaer sullen dat doen 's daeghs te vooren, ofte inder nacht, up ghelycken boete van 6 pond parisis, ten waere by grooten noode, met kennesse ende consent van de wet.

6 – Dat ooc gheene meulenaers ofte heurlieden dienaers en sullen moghen laeden, voeren, lossen, haelen ofte bryngghen met peerden, waeghenen, sleden ofte ten halse, eenich moult, ofte ander graen om maecken, ofte 't huus leveren up de selve zondaeghen ende heylighdaeghen, ten waere by uitersten noode van windeloosheyt, met consent ende kennesse van de wet, up ghelicke boete ende correctie.

7 – Dat alle brauwers, haerlieden werck zoo beschicken dat zy den heylyghen zondagh niet en belemmeren, noch draff ofte bier uutleveren, dat zy oock onderhouden zullen up andere heylighdaghen, zoo verre dat doenlick es, beschickende voorts up dezelfde heylighdaghen haerlieden noodelick werck t doen met besloten deuren ende zodner hemlieden te verdoogen up straeten ofte in 't openbaere voor de lieden, in haerlieden werckcleederen, omme yemant te ghevene oorzaecke van ontstichtyngghen, up pene ende boete als vooren.

8 – Item dat alle cruudeniers ende vettewarriers heurlieden huysen ende winckelen zullen houden ghesloten, zonder yemant eenighe waere te vercoopen, up de voorseyde zondaghen ofte heylighdaghen, ghedeurende den Goddelicken dienst van de hooghmesse, predicatie ende vespere, zonder oock buuten de zelve diensten iets anders te vercoopen dan eetelicke waere, ende dat oock met ghesloten winckele, up pene als boven.

9 – Dat gheen peerdeslaghers en zullen moghen beslaen up dezelve daeghen dan in noode voor de reisende lieden, ende houdende haerlieden winckele voorts ghesloten, up pene als boven.

10 – Dat alle vercoopers van ghebrande wyn niet langhere en zullen moghen haerlieden wyn vercoopen dan tot den 9 uren ende dat zonder 't uutstellen van haerlieden potkens ofte schaeltkens ende oock met ghesloten veynsters ende winckelen, up de voorseyde daeghen, up pene als boven.

11 – Dat alle andere ambachtslieden ofte andere van neyringhen boven niet ghespecifieert, hunlieden voegen, schicken ende reguleren zullen naer 't uutwysen van de voorschrevene verboden, soo oock sullen doen alle lantslieden, ten regarde van haerlieden lantswerck, dat sy sullen laeten up voorseyde zondaeghen ende heylighdaeghen ende commen ten voorseyden goddelicke diensten, elck up zyn parochiekercke, tenzy in noode, in de tyde van den ougst, ter cause vande vruchten ende hooit, up pene als boven.

12 – Dat de wynscrooders ende bierwerckers, gheen wynen noch bieren zullen wercken, voeren, draeghen, ofte indoen, niet meer by vatkens dan tonnen, noch oock de herbergiers, taverniers, tappers ofte andee huuslieden, eenighe bieren doen wercken by de voorseyde bierwerckers ofte andere, up de voorseyde zoendaeghen ofte mesdaghen, tenzy in noode, met kennesse, oirloff ende consent van de wet, up pene als boven.

13 – Dat alle herbergiers, taverniers ende tappers zullen inhouden haerlieden vaetkens ende teecken van wyn ende bier, ende binnen de voorseyde goddelicke dienst van de hooghmesse, predicatie ende vespere, gheen volck te stellen noch in haerlieden huuse behouden, nemaer te doen vertrekken up de voorseyde daeghen, telckens up de boete van 7 pond parisis ten laste van de weerde ende 7 pond parisi van elcken persoon, ten waere de vremde reysende lieden.

14 – Dat oock gheene inseten van der stede, niet meer van buuten dan binnen baillien, hemlieden en vervoordere tewesen, theire eten ende drincken in herberghen, tavernen, tappers ofte ghebrande wyn vercoopershuusen ten tyde van de voorseyde goddelicke diensten, up de boete van 7 pond parisis van elke persoon ende de weerd 't dobbele als voorseyt es.

15 – Dat gheen inwoonder hem en vervoordere **te spelen, bollen ofte quaerten** inde voorseyde herberghen, noch oock en wandele, clappe, zitte ofte houde up maerckte, straete ofte wycke, bolbaenen ofte andere plaetse, ten tyde van de voorseyde goddelicke diensten ende voorseyde daeghen, up de boete ende correctie als boven.

16 – Dat alle **de voorseyde boeten** zullen bedeeft wezen in drien, te wetene: den aenbryngher, officier ende kercke, elck een derde ende sullen daerof beslach doen: den bailliu, ampman, dienaers van de heere ende alle andere officieren in eede ende beslach vermoghende.

17 – Reserverende ter discretie van der wet alle kennessen ende consenten up de voorschreven poincten ende artikelen, in tyde van noode ende dies te disponeren als naer redene.

18 – Lastende voorts, vermaenende wel expresselick alle vaeders, moeders, voogden, meesters ende vrouwen, haerlieden kinderen, weezen, cnaepen, dientboden ende broodaeten, te schicken ter kercke ende goddelicke diensten, metsghaeders te zenden ter schoole ofte zondagschoole, omme onderwezen te zyne in ons heylich kersten ghelove, dienst ende vreeze Godts, up pene van alle defaulten by hemlieden te verantwoorden.

Ghepubliciert by wet ende raeden den laetsten juni 1590

Andermael ghepubliciert ten bretesque den 13 augusty 1595

11 februari 1596 – 5 december 1610 – 6 december 1654 – 26 oktober 1670 – 13 januari 1675 – 7 februari 1700

Zoals we kunnen bemerken, zal het nog verschillende keren nodig zijn om dit zelfde gebod terug te publiceren.

6 juli 1590 – De teerkosten van de kapiteinen – Resoluties B – SAP 468

Verghaderinghe vander Wet, Raed & notable, **den vij den Julij 1590**

Omme te vinden de costen van xvij c pond parisis ter cause vande theercosten van capitainen ende alderhande soldaeten, verschoten pennynghen,

omme den vutcoop van ghelycke soldaeten ende voyaigen daeromme ghedaen, es gheresolveert byder wet, de zelve te vinden by generale ommestellynghe,

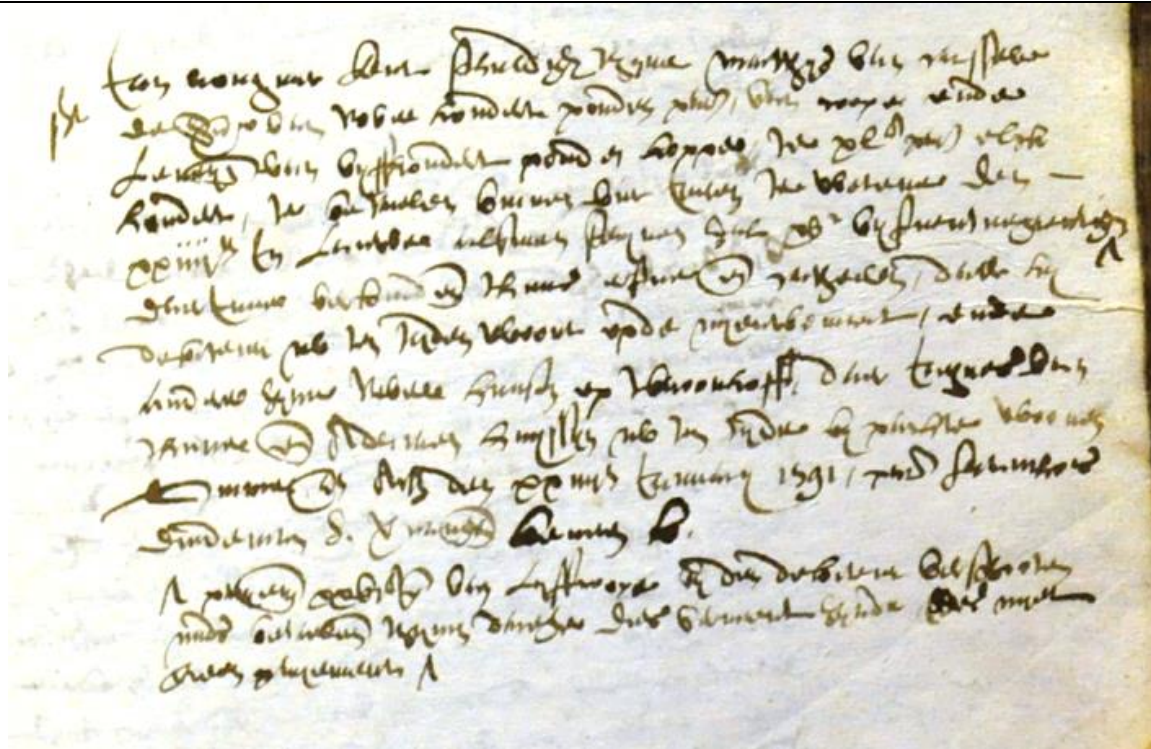
op die van binnen baillen deser stede, vut consideratie vande groote ende excessive costen ghedoocht by die van buuten int onderhoudt vande peerderuyteren van den Capiteyn

L'Incelles, L'escole & andere, ten twee stonden



1591

24 januari 1591- Jan Rouguet heeft 500 pond hoppe gekocht - SAP 395 – Renten

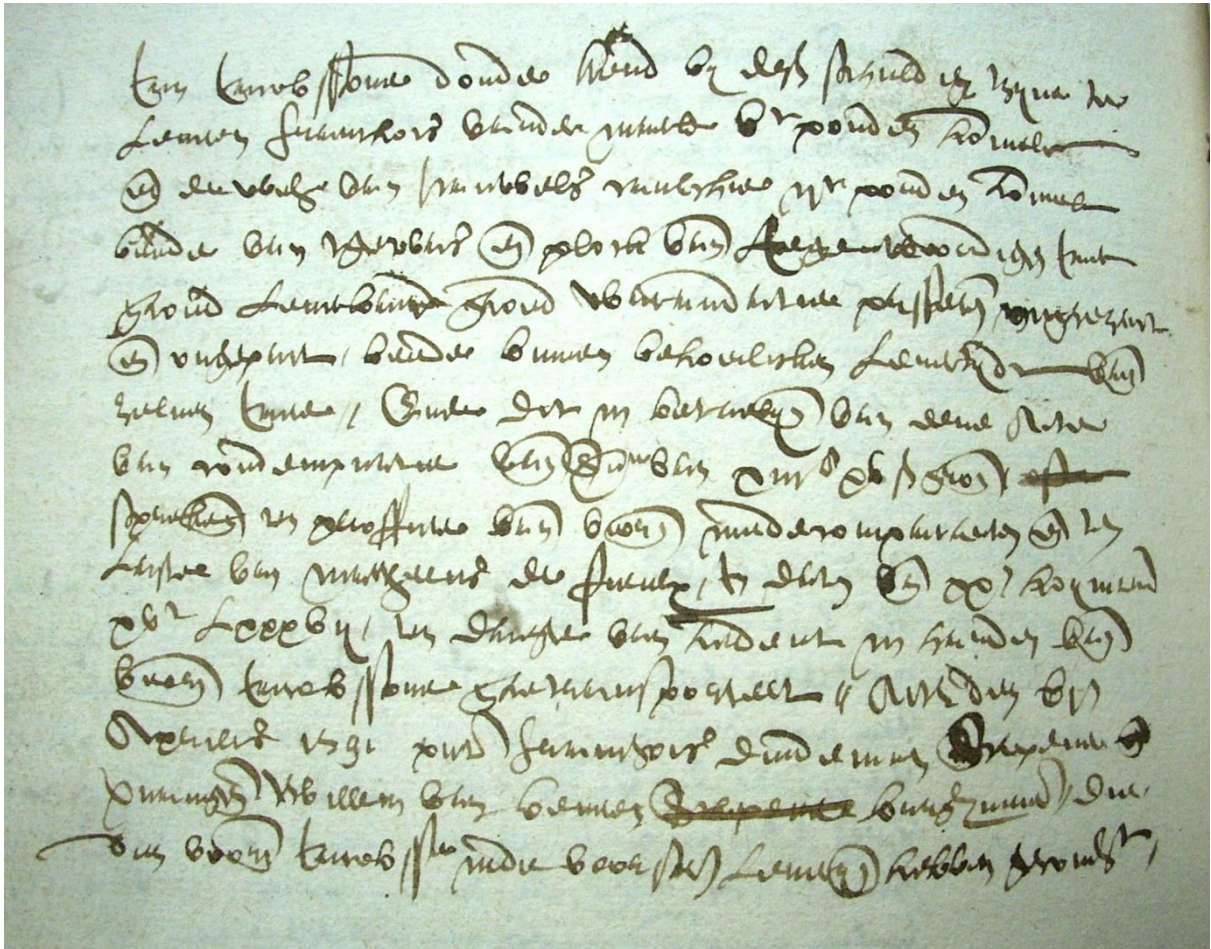


Jan Rouguet kent schuldigh zyne **Matthys van Cassele** –
de somme van twee hondert ponden parisis -
van coope ende leverynghe van **vyfhondert ponden hoppe** te xl pond parisis elck hondert -
te betalen binnen vier jaeren –
te wetene den xxiiij in lauwe als men schryven zal xvc vyfentneghentigh -
daerinne verbindende thus erfve ende catheilen dae hy debiteur nu ten tyden woont op de
Nyeuwe Maert -
ende andere zyne twee huusen op tVroonhoff daer Jacques van Thune ende Adriaen Huissyn
nu ten tyde by pachte woonen -
payment xxvj pond parisis van lyfcoope by den debiteur verschooten mids betalende tzyne
daeghe dies vermaent zyde - dies nyet geen payment -
omme executie -
Actum den xxiiij january 1591 -
Present Franchois Diedeman schepen vervanghende Beveren – burghmeester

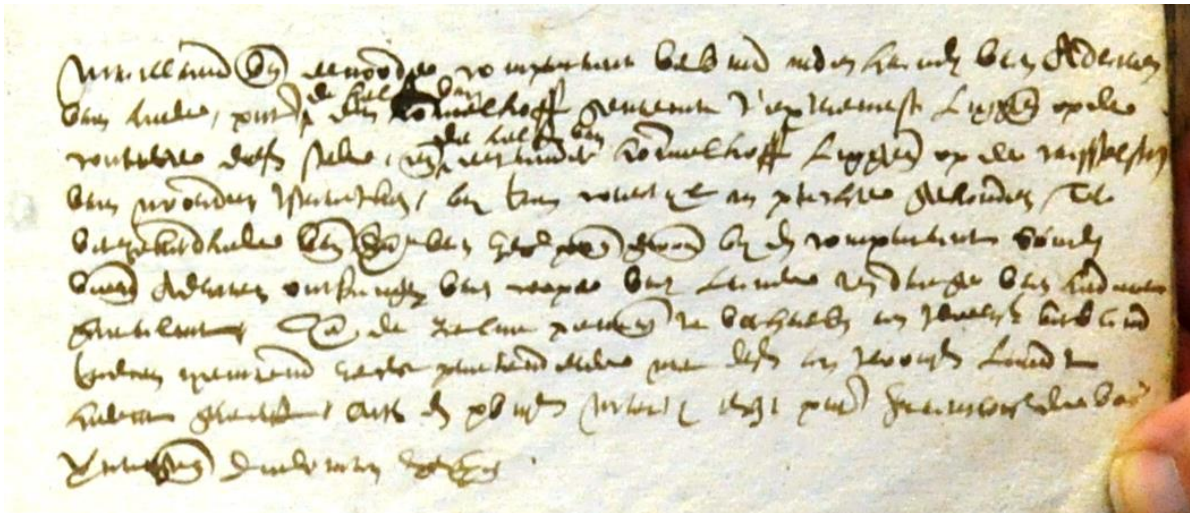
6 april 1591 – Hommele – Renten – SAP 395

Jan Jacobssone doude kend by desen schuldich tzyne te leveren **Franchois Vander Maerle**
vc (500) ponden hommele
ende de wedewe van **Pauwels Caulchie** ijc (200) ponden hommele
beede van 't gewas ende plock van de jegenwoordighe jaere - goed leverbaer – goed
warrantatie passerende - onghereet ende ongepant- beede binnen behoerlikce levertyde
vande zelven jaere

ende dat in betalinghe van een acte van condempnatie van de somem van xij pond xv schel
grooten sprekende ten porffytte van de voornoemde medecomparanten ende ten laste van
Matheus de Fieulx in daten van de xx ste hoymaent xvc lxxxvij ten daeghe van hedent in
handen vande voornoemde Jacobssone ghetransporteert
actum den vjde aprilis 1591
present Franchois Diedeman, schepene ende vervanghende
Willem van Beveren, burchmeester ende de voornoemde Jacobssone mede voorschreven
leverignhe hebben ghecondempneert

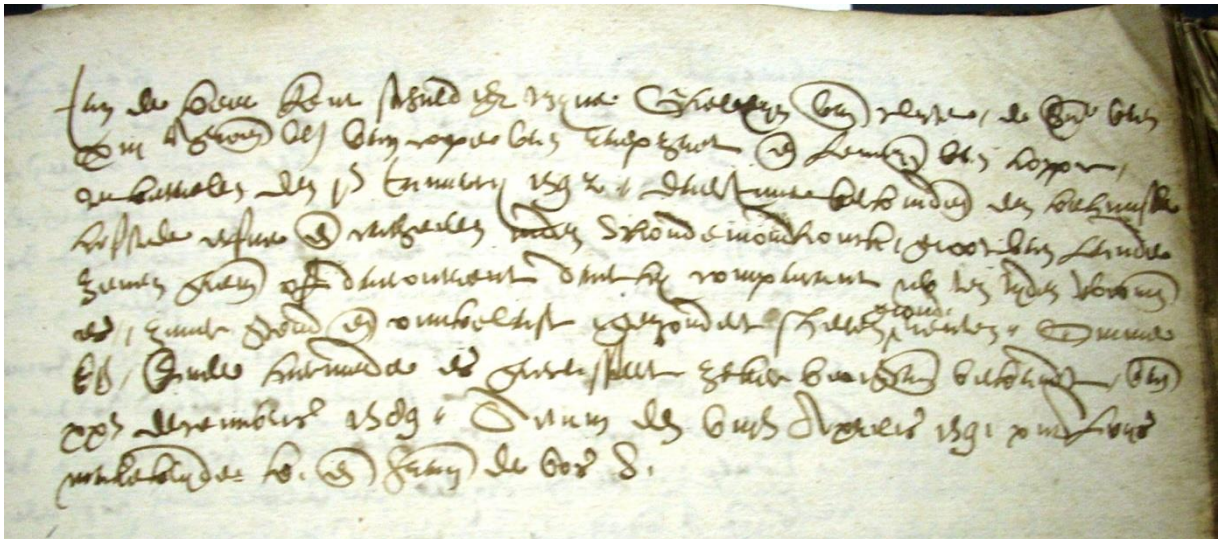


18 maart 1591 – Het hommelfhof 't Externest - SAP 395 - Renten



Maillaerd vande Eenooode comparant verbind in de handen van **Adriaen van Heede** - present de helft van een hommelhoof genaemt **t'Externest** - liggende opde Coutere deser stede - ende de helft van een ander hommelhoff liggende op de Casselstrate - van noorden tstraetken by Jan Courtyl in pachte gehouden ter verzekerdhede van de somme van zes ponden grooten by den comparant vanden voornoemde debiteur ontvanghen van coope van levere (?) ten daege van hedent - omme de zelve penninghen te betaelen an thuerlyden verband jaeren gemaend recht ende naer desen an tvoorseide landt Actum den xvijij maerty 1591 present Francois De Vos vervanghende Diedeman schepen

8 april 1591 – Renten



Jan de Beer kent schuldich tzyne **Ghelyen vande Clytte** de somme van xiiij gooten vlaemsch van coope van raepzaet ende leveringhe van hoppe - te betaelen den jste january 1592- daerinne verbindende een behuude hofstede, erfve ende catheelen inden **Schoudemonthouck**, groot van lande zeven ghemeten ofte daerontrent

daer hy comparant nu ten tyden woonende es – zuuver goed ende onbelast – ghezondert sheeren renten
omme ED – ende hiermede es ghecasseert szekere voorgaende bekentenisse vande xxste decembris 1589
actum den viijde aprilis 1591
present Lois Makeblyde burchmeester ende Frans de Vos, schepen

22 augustus 1591- Koop van hop - – Renten – SAP 395

Maerten Pladijs kent duechdelick schuldich tzyne **Fransois Diedeman**,
present ende de kennesse accepterende –
de somme van xxij pond grooten vlaemsch van coope ende leveringhe van hoppe te betaelen binnen de maend van meye 1592 eerstcommende –
daerinne verbindende een hommehof – groot vij vierendelen oft daerontrent gheleghen in d’Elsenbruggestraet deser stede – te vooren belast met andere partijen van goede in xij pond parisissjaers – de penninc xvj – geldende Jan Bollaered
actum xxij steaugusti 1591
present Willem van Beveren burgmeesters vervanghende Willem Rouvroye, scepene

3 september 1591 – De prijs van het bier – Resoluties B - Transcriptie P.-J. Desegher

Gheconsiderdeert byden Bailly, Burghmeesters, Schepenen & Raed deser stede, den affslach vande graene deur de gratie des heeren, ende dat dien volghende den hoogheren prys vande bieren staet te vermeerzen ten secourse van tghemeente, hebben gheordonneert & ghestatueert, ordonneren & statueren by desen alle brauwers deser voorseide stede, voordan haerlieden grooten bieren tzy bruun ofte wit, niet hoghere te brauwen omme venten dan ten pryze van **8 £ p de tonne**, omme met betaelynghe van alle lasten te ghelden ten tappe, nietmeer dan drie stuvete den stoop, ende mindere mate ten advenante, blyvende nietmin de zelve groote bieren in verbande van warandatie, omme by officieren ghesteken & ten mindere pryze ghestelt t'zyne indien zy in eede & conscientie bevinden zullen, die niet weerdich tzyne den voorschreven prys.

Ordonnerende voorts de voorseide Officierien vander Warandatie hemlieden naer desen te regulieren ende verbiedende alle herbergiers, venters & tappers de voorseide groote bieren, tzy inghebrauwen ofte vremde, ghereserveert d'Inghelsche ten hoogheren pryze te vercoopen, dan voor drie stuvete den stoop, ofte min, naer dat die byde voorseide officieren ghestelt ofte ghesteken worden, op de boete van 3 £ p van elcke canne groot ofte cleene ende voorts verbodt van herberghe, venten & tappen den tydt van eenen jaere, naer de vutwyzen vande voorgaende cueren & statuten, ende dit tot wederroupen, naer dat de loopende lasten zullen moghen vermindert worden. Blyvende voorts de voorschreven brauwers in verbande tghemeente te stofferen van beteren cleenenbiere, ter warandatie alsboven
Ende verbiedende iterativelick alle de zelve brauwers eenighe bieren te leveren, ofte laeten wercken vut haerlieder brauwerien, by tonnen, halfve ofte vaetkens, zonder te ziene billet vanden thresorier, ende voorts eenighe bieren te venten by kannen, kitten ofte andere maten, op de boete van 3 £ p van elcke tonne, canne ofte kitte, ende voorts het ambacht verbooden, den tydt van eenen jaere, naevolghende de voorgaende cueren & statuten, zonders eenighe dissimulatie ofte verdrach

Actum ter Camere den iij^{en} Septembris 1591, ende ghepubliceert ten bretesque tsondaechs den ... *niet ingevuld* ... der zelve maendt
Inshelicx verbiet men iterativelick allen insetenen, wie dat zy, eenighe bieren te haelen vut de brauwerien ofte brauwers huusen, op de boete van 3 £ p van elcke tonne, groot ofte cleene, ende kannen & bier verbuert, naer d'oude ceuren & statuten
Actum eodem

Ten selven iij en Septembris 1591 es by Bailly, burghmeesters, Schepenen & Raed gheresolveert te doene ommestellynghe; binnen & buuten baillen, half ende half, naer state van ghoede & neringhe, totter somme van hondert vyftich ponden grooten, omme daermede te vinden de costen vanden vutcoop & theeringhe van capiteynen & soldaeten, tot den daeghe van hedent,

Metghaeders voiagien daeromme ghedaen, **de costen vande drie stercten deser stede**, houdt, keerssen & gaige vande wachte, ende meer andere, gheteeckent & opgebracht ter Camere, & alsoch op te brynghen.

Tauxateurs binnen:

Willem van Beveren, burghmeestere,;Franchois Diedeman, Schepene; Clays Babelaere, Raed; Cornelis van Bethleem, Raed.

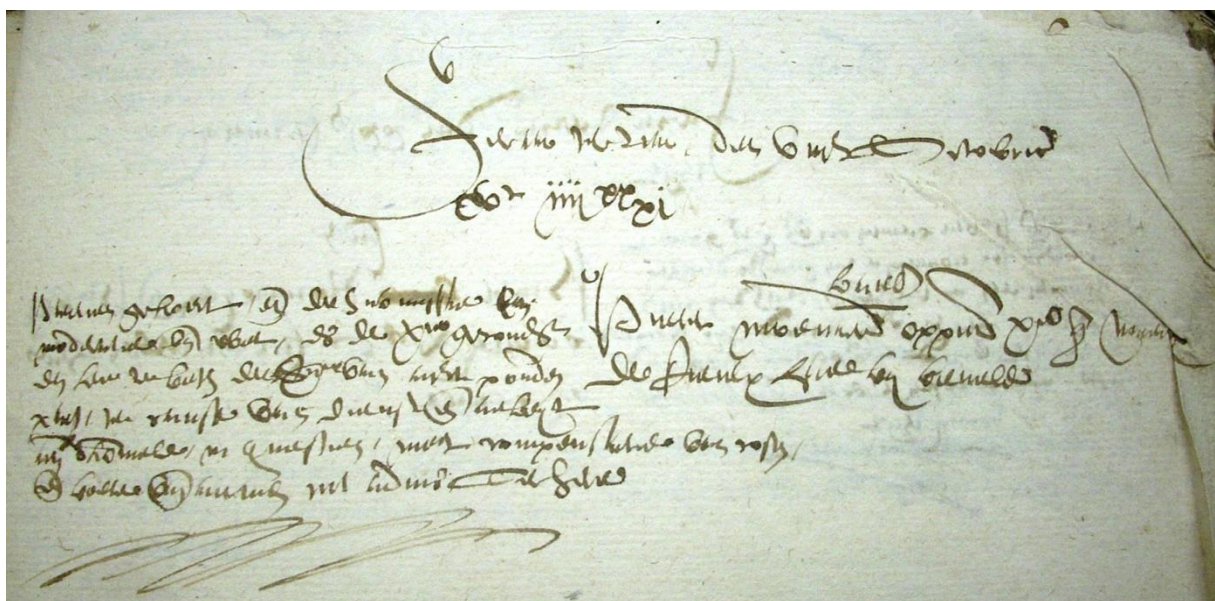
Tauxateurs buuten: Jan van Secchele , Franchois de Haene; Willem Vander Muelene, Jacob vander Schave, Pieter Quaghebuer, Jan van Bethleem.

30 september 1591 – Verpachting van de bieraccijnzen – Resoluties B – Transcriptie P.J. Desegher

Op t'verzouck van Raeden te vooren ghedaen an Burghmeesters & Schepenen deser stede, es byde zelve vander Wet gheresolveert, te verpachten d'ordinaire assyse, op de bieren voor den tydt van drie maenden t'incommende den J^{en} Octobris ende verschynende den J^{en} January beede zonnen opghanck eerstcommende, opde conditien, poincten & artielen daerop ghestelt, ten daghe van hedent

Actum ter Camere den laetsten Septembris 1591

8 oktober 1591 – Hommele - SAP 295 – Register oppositien



Den xiiijste octobris xvc iiij xx xj

Pieter Moenaerd, opposant verweerder
jeghens **Marcx de Sieulx**, heescher by bevele
Partien ghehoirt ende de submissie by moderatie van de wet, es de verweerder
ghecondempneert den heescher te betalen de somme van acht ponden parisis, ter cause van
zynen dienst ende aerbeyt inde hommele in questien,
met compensatie van costen ende boete an de aermen – int advis ter here

13 oktober 1591 – Verkoop hommelhof en keete - Halmen SAP 366

Willem Ghyselen

heift ghecocht teghens **Eloy Mooreel ende Gheleynten** zyne huusvrouw
twee lynen ende twyntich roeden lants liggende in de **Eeckhouck**,
streckende oost ende west –
toosthende op de **Crombekestraete** –
twesthende tlant van **Fransch Deman** –
de noortzyde **Jacob Loodyck** aeldinghen –
de zuutzyde daeldynghen van **Joos Denys** –
ghemeene met **Christiaen De Berch**
Metgaders **de keete** daerup staende medegaende –
met besprek dat den voornoemde inde voorschreven keet zyn hommele zal moghen jaerlicx
drooghen zyn leven lanck gheduerende – ten optie vanden coopere vooren ofte naer – zonder
eenich verghelt daerinne –
dat metten laste van zyn advenant van xvj schele parisis ende **eenen cappon** tsjaers de heere
up twee ghemeten ende 1 vierendeel lants
Omme de somme van dertich ponden grooten vlaemsch tvoorschreven –
te betaelen met zes ponden thien schellinghen grooten vlaemsch ter erfvachtigheyd
ende met de obligatie van een hondert thien ponden parisis –
sprekende ten lastte van de vercooper-
ende voorts de reste over de vulle betaelinghe vander erfvachtigheid in neghen maenden
eerstcommende –
x schele parisis voor een godtspenninck –
achtien pnden parisis te lyfcoope –
waarmede de cooper payment doet doen behoudens dat hy houd zyn dach van betaelynghe –
daer met heift tzelve tzyne laste
zes ponden parisis voor een hoofcleet voor de huusvrouw van de vercooper –
dies verbyndt de cooper voornoemde goedt in de handen vande vercooper in verzekeringhe
vande lasten payemente
Ghehalmp over erfve upden xiiijde octobris 1591

+ De stadsrekening

1592

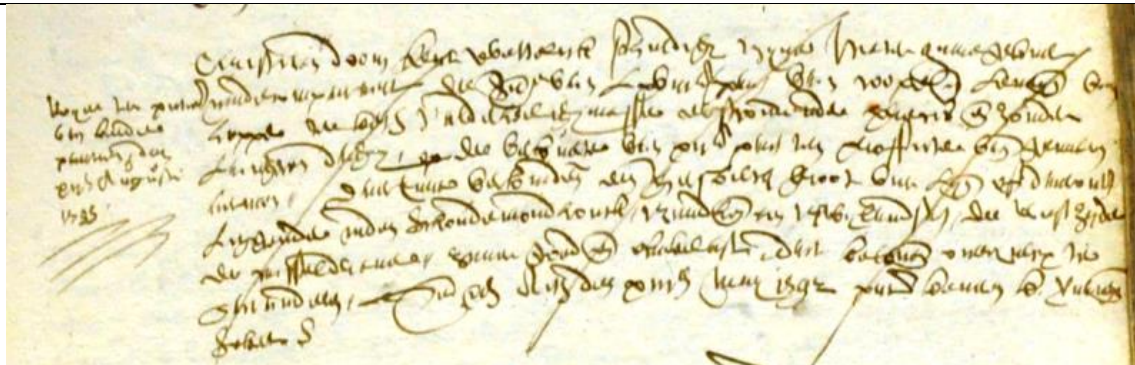
7 februari 1592 – Hommelhof aan de Sint Jans Kruisweg - SAP 395 - Renten

181
 Aernout Ryckquewaerd heeft een vreesd' actus van
 vande weduwe Laurens de Groot, die hem heeft ge-
 legent Franchois de Schottere ende Pieter van Coutere
 als voochden van de kinderen van Gregorius Cloribus
 een erfvelicke losrente van iij pond x schele grooten tsjaers - den pennynck zeshiene -
 voor de somme van lvj pond grooten byden voornoemde Gregorius in zynen levne
 gheproffiteert met coope van lande jegens de voornoemde weduwe Laurens de Groot -
 wanaff teerste jaer vallen zal den xv in meye naerstcomende opt jegenwoordigh jaer 1592 -
 ende alzoo voorts van jaere te jaere ten ghelycken daeghe -
 totter lossinghe vande voorseide rente -
 die men zal moghen betaelen telckent met xvj pond grooten -
 tlaetse met viij gelycke ponden in zulcken gelde als ten respectiven tyde van de zelve
 lossinghe ghetollereert ende van sconincs wege gepermitteert wert -
 daerinne verbindende een huus, erfve ende catheilen met den hommelhove daerachter groot
 een gemet ende staende ende liggheende op dYperstraete deser stede -

Aernout Ryckquewaerd cause ende actie hebbende over de weduwe van **Laureyns de Groot** - heeft gecocht jehens **Franchois de Schottere** ende **Pieter van Coutere** als voochden van de kinderen van **Gregorius Cloribus** - een erfvelicke losrente van iij pond x schele grooten tsjaers - den pennynck zeshiene - voor de somme van lvj pond grooten byden voornoemde Gregorius in zynen levne gheproffiteert met coope van lande jegens de voornoemde weduwe Laurens de Groot - wanaff teerste jaer vallen zal den xv in meye naerstcomende opt jegenwoordigh jaer 1592 - ende alzoo voorts van jaere te jaere ten ghelycken daeghe - totter lossinghe vande voorseide rente - die men zal moghen betaelen telckent met xvj pond grooten - tlaetse met viij gelycke ponden in zulcken gelde als ten respectiven tyde van de zelve lossinghe ghetollereert ende van sconincs wege gepermitteert wert - daerinne verbindende een huus, erfve ende catheilen met den hommelhove daerachter groot een gemet ende staende ende liggheende op dYperstraete deser stede -

de westzyde derfve van daeldinghen van Pieter van Burgues - **doostzyde Sint Jans Cruuxwegh** - tnoordhende derve van Willem Andries ende Tynneken ten voorhoofde op de voorseide Yperstraete -
 te vooren belast met x schele parisis tsjaers grondrente jehghens den heere ende voorts derfve inden voorseide Cruuswech -
 met couterrente jehghens de zelven heere -
 inninghe op de ontblotere deser grond -
 Actum den vij februari 1592 –
 present Loys makeblyde ende Willem van Beveren - burghemeesters - Fransois de Vos - Frans Diedeman ende Alaerd de Roode schepen

13 juni 1592 – Christiaen Doom koopt hop - SAP 395 - Renten



Christiaen Doom kent wettelick schudich tzyne **Pieter Quaghebuer** medecomparant - de somme van lxvij pond parisis van coope ende leverynghe van hoppe – te betaelen dallerheylichmesse eerstcommende precis ende zonder langheren dagh op de verbeurte van xij pond parisis ten proffite vande gemeenen aermen - daerinne verbindende een ghersbilcq groot vier lynnem ofte daerontrent liggende inden Schoudemonthouck - tzuudhende an tzuylanstraete - de westzyude de casseldreve - zuuver goed ende onbelast dat belovende overzulcx te garanderen - omme executie -
 Actum den xij juny 1592 –
 Present Beveren burghmeester vervanghende Fobert - schepen

31 juli 1592 – Koop van hop – Renten SAP 395

Maillaerd de Ruddere kend schuldigh tzyne **Alaerd de Roode** de somme van xxij pond xvj schele x deniers grooten van coope ende leveringhe van hoppe – te betaelen te baemesse eerstcomemnde emmers xij daghen daernaer onbegrepen – daerinne verbindende zes gemeten hofstede, erfve ende catheile – groene ende drooghe – op de **Meessenstraete**- daer **Sebastaien Noret** nu ten tyden in pachte houdt – streckende vande voorseide Meessenstraet tot de Reninghelststraete – zuuver goed ende onbelast – behoudens grondrente ende kerckerente - dat belovende overzulcx te garanderen over recht
 Actum den xxxj ste july 1592
 Present Willem van Beveren, burghmeester ende Franchois Diedeman, schepene

31 augustus 1592 – Schulden bij de abt – Renten SAP 395

Thevelt Herman verbind in de handen van
meester Jan Beyens als ontfangher van mijn eerweerde heere den abt van Sinte Bertens een
koe en een veerse, beede bruun van haere,
daertoe zijn vruchten ende hoppe
ende andere catheilen tzyner huuse ende hove wesende,
daertoe alle zyn goed, present ende toecommende,
in de zekerhdede van v pond parisis tsajers landspacht verachttert twee jaeren,
tlaetste vallende te Baemesse eerstcommende ende voorts ter baemesse van de toecommende
jaer van zynen partie – over recht
actum den laetsten augusti 1592
present Makeblyde, vervanghende Franchois Devos

9 november 1592 – De Hert – Leverstraat - Halmen

Gillis de Roode heift ghecocht
teghen **Maycken de huusvrouwe van Gheleyn Lammen**
over haere zelve ende als machtich by procuratie over haeren voornoemde man,
blyckende by procuratie sprecialle ende irrevocable ghepasseert voor burchmeesters ende
schepenen vander stede van Poperynghe
in date den vijden novembris 1592 onderteeckent J. Mazeman
Een huus, erfve ende cathelen staende ende liggende in de **Leverstraete** waer de
voornoemde **Gheleyn Lammen** jeghenwoordigh woont,
zo verre als de voorseyde erfve haer bestreckt tuschen twee levende haeghen
de zelve haeghen medegaende,
streckende van vooren op de zelve straete,
achterwaert totter erfve vande verbrande erfve wylen ghenampt **de Hert** –
de oostzyde de beke, van westen de ganck van de zelve Hert,
zuuver ende onbelast ende dat omme de somme van vertich ponden grooten vlamsch,
te betaelen met een ander huus,
zonder erfve staende upde Casselstraete, up de erfve van de cooper –
ten pryse van tweeentwyntich ponden grooten vlaemsch
ende de reste om de vulle betaelinghe bedraeghende acht ponden grooten,
van baefmesse laetsleden in een jaere,
emmers xiiij deggen daer naer onbegrepen –
v schele grooten voor een godspenninck,
zes ponden parisis ter lyfcoope,
behoudens dach van betaelinghe paymement
dies moet de cooper ende vercooper leveren de act van consente van de ervynghe vande
zelve huuse stande up de voornoemde Casselstraete –
dies es oock besproken dat de vercoopers zullen alleene moghen weeren vuyt den
voornoemde huuse inde leverstraete de koutse inde kamere ende het duvecot, voorts de reste
naeghelvast, moortelvast ende caevelvast ten prouffyte van coopere,
Ghehalmpt voorts over erfve opde nixde novembris 1592 ende moet leveren solderbalcken.

23 november 1592 – 't Kelderken - Halmen

De weduwe **Mahieu de Grootte, Michelyn** heift ghecocht
teghen **Christiaen Marquay** ende **Christine** zyne huusvrouwe,
eerst thalf vierendeel vande erfe onder thuis daer nu **Jan Quatghebeur** woont up de
Overdam,

metgaders tvierde inde drie deelen van acht inne tnoonhuus,
metgaders ghelycke deel in de groene cathelen,
streckende de voornoemde hofstede ande voorgenoemde straete achterwaert tot in de beke, de
zuutzijde erfve van de coopeghe
Item noch tviiij inde drie deelen van achte inne tnoonhuus metghaders in alle de materialen
ende ghelycke deel inne tcleene huuseken ghenaeemt 't **Kelderken**,
daer nu ter tyt **Jan Bouve ende de wedewe van Danneel Devos** wonen an **Onse Vrouwe
Crucewech**,
ghelast de voornoemde partyen met huerlieder advenant inde Overdamsche schult
de heere ende dat omme de somme van thien ponden gooten vlamesch de hoop – te betaelen
twee ponden grooten ghereet ghelt
Ende de reste ter erfvachtigheyd
v schele parisis voor een godspenninck
xxvj pond parisis te lyfcoope
waarmede de coopeghe payment doet metter helft alle ten laste van de blyvere
Ghehalmt voorts over erfve opde xxiiijste novembris 1592

+ stadsrekening

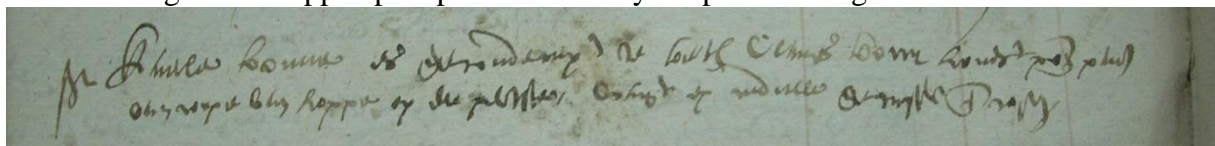
1593

Februari 1593 – Bruilofffeesten - Resolutieboek B

Ghestatueert dat er in de bruiloften niet meer mogen zijn dan:
twaalf paer volckx,
ghenoode ende gistende personen, zonder ghesleep van kinderen,
up de boete van zes ponden parisis van elcke paer volcx dat bevonden wert al daer boven,
't voorseyde getal van 12
danoff twee deelen ten profyte van ghemeenen aermen in den disch van St. Bertins
ende 't derde deel in profyte van de aenbrengers.
Dat oock van de zelve bruiloften gheene langhere maeltyden ghehouden en werden dan van
twee daeghen.

27 maart 1593 – Hoppe op persen - SAP 246

Kaerle Bonne es ghecondempneert te betaelen Clais Borry hondert pond parisis van coope
ende leveringhe van hoppe op de persen – Ghezyen op cedulle – ghecasseert ende costen



*Mr. Clais Borry is ghecondempneert te betaelen Kaerle Bonne hondert pond parisis
van coope ende leveringhe van hoppe op de persen. Ghezyen op cedulle ghecasseert ende costen*

7 mei 1593 Een hommelhof langs 't Meulenstraatje op de Couter – Regeling bij doodslag -
SAP 395 -

Janneken Herman huusvrouwe van **Valentyn Haeghebaerd** kent de voornoemde weese van
Jaques Wenghe heeft gecocht ten proffite van haere kinderen gheprocureert by den zelven
Jaques
jeghens **Jacob de Worm ende Maeyken** zyn wyff, een erfvelicke losrente van xviiij pond
parisis tsjaers, den penninck xvj –

wannaff teerste jaer vallen zal den eersten octobris eerstcommende ende alzo voorts totter lossinghe met xxij pond grooten in zulcken gelde als ten dien tyden gherekent wert by permissie sconincs ons heere -
 daerinne verbindende eerst **een hommelhoff** groot vier linnen vier roen lands liggende op **tMuelenstraetken vande Couter** inden Eduwaerthouck –
 van oosten tvoorseide straetken - van zuuden tBrugghestraetken –
 te vooren belast met een rente van ij ponden grooten tsjaers jegens Willem de Vos ende Jan Jacobssone metgaders in couterrente jeghens den heere -
 Item een gemet hommelhoff met een keete daerop staende op de voorseide coutere van westen tvoorseide Muelenstraetken - van oosten derfve van Touchain Sohier - van noorden Dieryck Liebaerd ende van zuuden den heere -
 gelast in couterrente als boven ende met viij pond parisis in een losrente van xvj pond parisis tsjaers geldende Pieter Moenaerd -
 Item xlv roen hommelhoff - van oosten ande voorseide vier linnen vier roen - van westen Clays Steven - van zuuden de Cleene Brugghestraete - ende van noorden Jan de Muelenaere - belast met couterrente als boven -
 de voorseide drie perceelen nyet breeder belast dan voorseyt es - de voornoemde Jacob de Worm belovende die overzulcx te garanderen -
 daertoe alle haerlieden goedt - present ende toecommende -
 - inninghe naer coustume - ende in volcomminghe van de pays by den voornoemde Worm met den voornoemde weduwe van Jacques weghe gemaect -
te cause vande doodslagh by den selven Worm gecommiteert in den persoon van de voornoemde wylen Jaques Wenghe -
 mits by den zelven voornoemde noch betaelende zes ponden grooten te baemesse eerstcomende - naer den accorde onderlynghe geschreven -
 Actum den vij in meye 1593 - Present Loys Makeblyde ende Willem van Beveren, burchmeesters -
 Willem De Vos, meester Jan Beyens ende Franchois Diedeman schepenen

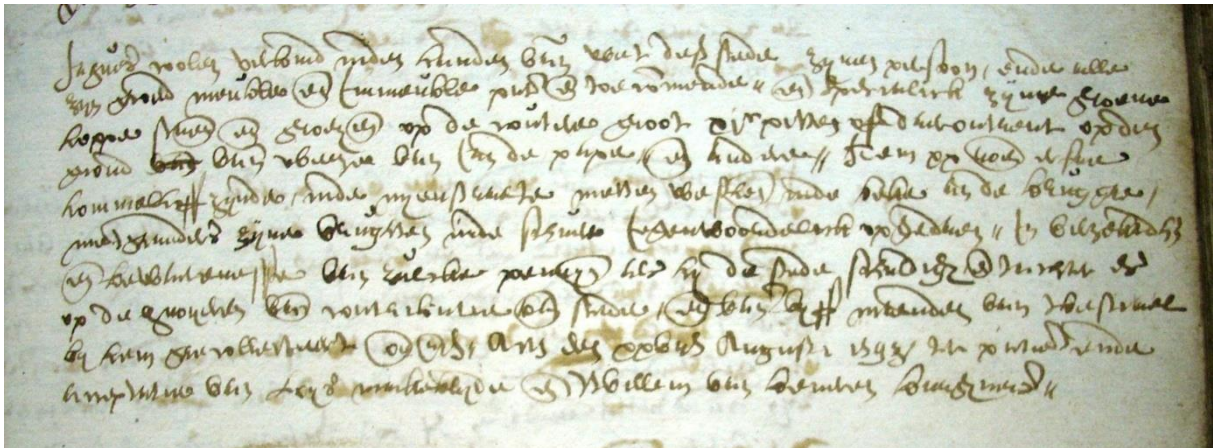
14 juni 1593 – Hop op pertsen – SAP 246

Swonsdaeghe den xiiij de july 1593

Jaques de Pape es ghecondempneert te betaelen **Jan van Houcke** ix pond xv schele grooten van coope van hoppe op de pertse – payement alle behoirlicke bewijs van betaelinghe op cedulle gecassert ende costen

The image shows a fragment of a handwritten document in Dutch. The text is written in a cursive script from the late 16th century. At the top, it reads 'Swonsdaeghe den xiiij de july 1593'. Below this, there are several lines of text, including 'Jaques de Pape es ghecondempneert te betaelen Jan van Houcke ix pond xv schele grooten van coope van hoppe op de pertse'. The document is aged and shows some staining.

27 augustus 1593 Hoppe op de Kouter – Renten SAP 395



Jacques Coolen verbind inden handen vande wet deser stede
zijnen persone ende alle zijn goeden, meuble ende inmeuble, present ende toecommende
ende speicalick zijne **groen hoppe** staende ende groeyende op de Coutere – groot xjc – 1100 -
pitten of daerontrent - opden grond vande weeze van **Jan de Pape** ende kinderen
Item xx – 20 - roeden erfve hommelhoff zynde inde Nyeustraete metten westhende inde beke
an de brugge
metgaders zijne vruchten inde schuere jeghenwoordelcik opgedaen
in verzekedhede ende bewaerensse van zulcke penninghen als hy de stede schuldigh ende
tachter es op de quoyeren – *hohieren* - van de conterbutie vande stede ende vande vyff
maenden van tbestiael by hem ghecollecteert – over rechte -
actum den xxvijste augusti 1593
Ter presentie ende acceptatie van Loys Makeblyde ende Willem van Beveren, burghmeesters

10 oktober 1593 – Elstland gekocht met hop – Wulfshille - SAP Halmen

Jan vande Goorsteene heift ghecocht
teghen **Gheleyn De Pape** over hem zelve ende als procureur over **Isabeau** zyne
huusvrouw, blyckende by de procuratie speciale ende irrevocable ghepasseert voor
schepenen ende cuerheers vander stede van Honscote,
in date den xxij ste octobris xvc ende drieentneghentich,
Ghecassetteert metten contrezegehele van de voornoemde stede ende onderteekent J. Pul, -
de helft van twee ghemeten ende zessendertich roeden **elstlandt** ligghende inde **Hipshouck**,
ghemeene met **Jacob De Pape**, zyn broedere,
te wetene de zyde van de voornomede sticke gheleghen naerst **de Wulfshille**,
aboutterende van zuuden up **de Wulfshillestraete**,
doostende **Loys Makeblyde ende Gheleyn Stacen**,
west met de haeghe competerende **Loys Makeblyde**,
dander helft toebehoorende de voornoemde Jacob, zyn broedere,
zuuver ende onbelast, ghesondert de grondtrente van de heere,
ende dit imme tnombre van vier hondert ende vyfventwintich ponden **hoppe** Poperinsch goet
vand den ghewasse van de teghenwoordighe jaere xvc 93 – goedt coopmans goedt,
wel ghedroocht ende gheaste warendyze passerende,
te leveren metten halme
Ij schele parsiis voor eenen godstspenninck
Ix pond x schele parisis te lyfcoope ende dat alle ten laste van de blyvere
Blote erfve – ghealmpt voorts over erfve upden xden october 1573.

21 november 1593 – Zaailand gekocht met hop - SAP Halmen

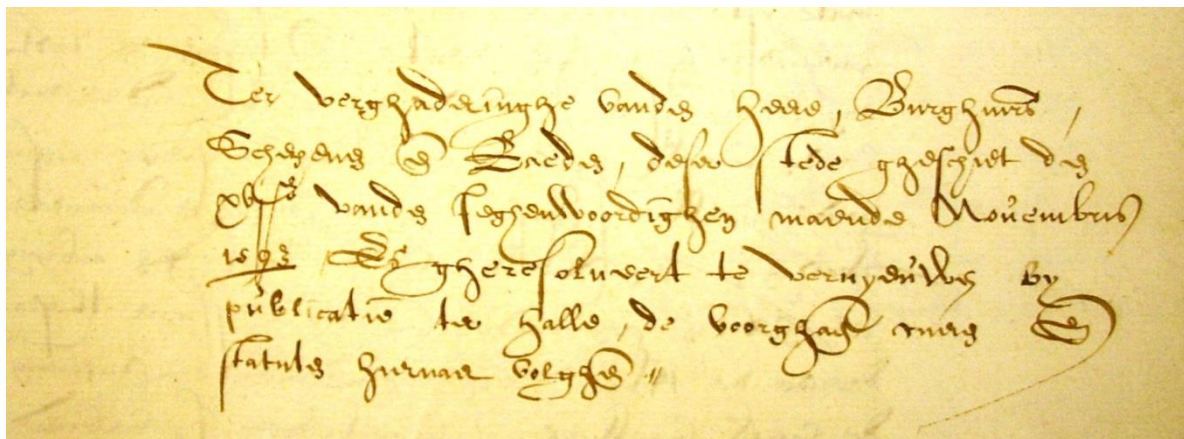
Matheus Trystram

heift ghecocht teghen **Barbele**, de wedewe van **Jacques Denys**, gheadsisteert met **Pieter Thoris** als bystaenden man,
twee ghemeten en half, preter iij roeden zaylant,
ligghende inde **Edewaerthouck**,
tzuuthende de hofstede van **Kaerle vander Slype**, doostzyde 't lant van relicta **Gheleyn Bulteel**, de westende de cooper, tnoorthende tlant van de sterfhuuze van **Joos Denys**,
zuuver goedt, ghezondert de grondtrente van de heere,
omme vier hondert ende drie vijftwintich ponden **hoppe**, ghesackt ende ghepackt,
uprecht goedt van dezen teghenwoordighen jaere ghewassen,
ghe-estimeert up xv poonden parsisis elck hondert van elcken ghemete –
tende mate, tende ghoede – te leveren metten halme –
ij schele parisis te godspenninck
Xl schele parisis de aermen
Xx schele de kercke van Sint Bertins
Vj schele parisis lyfcoope
Allen ten laste vande blyvere
Den xlste penninck scoopers laste
Ghehalmp't voorts over erfve upden xxjste november 1593

12 december 1593 – De sttauten op de brouwers, tappers en wijnverkoopers – SAP 471
Resoluties + SAP 468 – Resoluties

Statuten op de brouwers, tappers en wijnverkoopers

Statuut aengaende de brauwens, tappers, zoo van wijn als van bieren ende oock die de selve bieren ende wijnen wercken



Ter vergaderinghe vnden heere, burghmeesters, schepenen ende raeden deser stede, gheschiet den xvj vanden jeghenwoordighen maende novembris 1593 es gheresolveert te vernyeuwen by publicatie ter halle de voorgaende cueren ende stature hierna volghende:

Alvooren dat alle brauwens ende brauwegen van de stede nu voortaan haerlieden grootbieren tzij wit ofte bruin, niet en sullen moeghen brauwen omme te venten bij de weerden ofte tappers ter hoogher prijse dan van ix pond parisis de tonne,

omme de selve byeren metter betaelinghe van accijsen, imposten ende impositien ende calmaigien jegenwoordigelick loopende te venten ende ghelden ten tappe ses grooten ende den halfven den stoop ende minder mate van advenante blijvende met deselve byeren in verbande van de warrandatie, omme bij officieren ghesteken ende ghestelt te zijne minderen prijse indien zij in eede ende conscientie bevinden sullen die niet weerdich te zijn den voorseyde prijs van ix pond parisis de tonne,

Ordonnerende voorts de voorseyde officieren van warrandatie hemlieden hyer naer te reguleren en verbiedende alle weerden, venters ende tappers ofte tappeghe, de voorseyde groote bieren, tzij inghebrauwen ofte vremde, ghereserveert de inghelsche byeren, ten hoogerem prijse te vercoopen dan voorseyd is,

Op de boete van iij pond parisis van elcken stoop meerdere ofte minder maeten ofte canne ende voorts opt verbodt van haerlieden

Folio 179

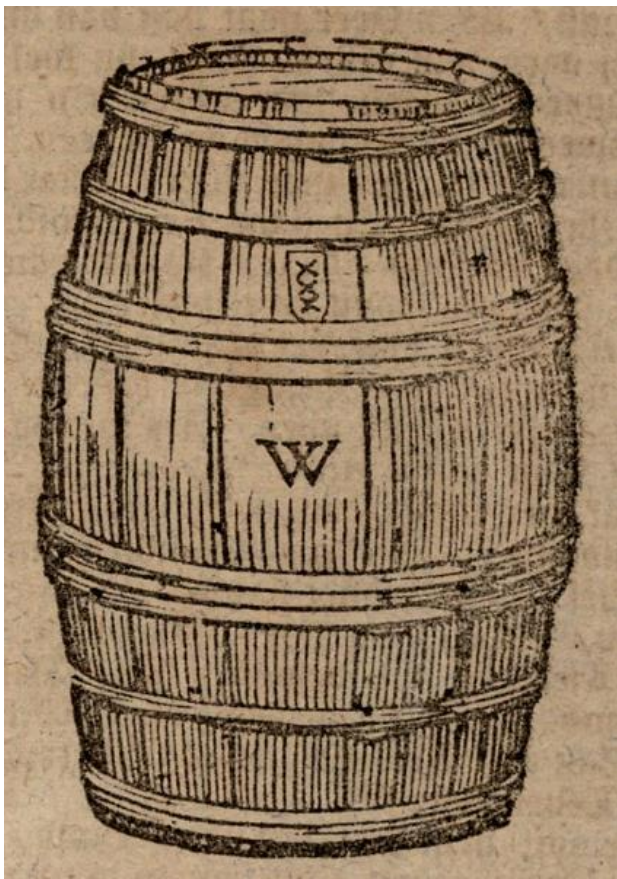
herberghen, venten ende tappen den tijt van een jaer ende dit al tot andere moderatie vande voorseyde prijs naer dat de loopende lasten van de nieuwe impositien sullen moeghen vermindert worden, van welcken voorseyde boeten den aenbrengher sal hebben den derde ende den officier t'beslaghe doende, de twee deelen, blijvende niet min de voorseyde brauwers ende brauweghen in verbande t'ghemeente te stofferen van goede cleene bieren, staende ten warrandise als boven.

Item dat geene brauwers ofte brauweghen, hemlieden byeren en sullen moeghen leveren ofte laeten wercken vut haerlieden brauwerien, tzij bij tonnen, halfve ofte vattiens, dan ziende danof billiet van de thresorier in handen van de byerwerckers, hemlieden verbiedende wel expresselick eenighe bieren te venten ofte laeten draeghen vut haerlieden huusen ofte brauwerien voor de weerden, tappers ofte tghemeenten in kannen, kitten, flesschen ofte andere maeten op de voorseyde boete van iij ponden parisis van elcke canne, kitte ofte andere maete, met verbodt van des ambachte ende brauwen den tijt van een jaer, de boete t'applicqueren als boven zonder eenighen oogheluyckynghen, difficulte ofte verdracht

Item dat alle inzetenen,

Folio 180

soo wel buuten als binnen de baillien deser stede hemliede niet en sullen vervoorderen vut de voorschreven brauwerien te haelen eenighe bieren tzij groot ofte cleen, in kannen, kitten ofte



andere maeten, soo voorseyt is op de voorseyde boeten van iij ponden parisis van elcke tonne ofte kitte, groot ofte cleene ende deselfve canne ofte kitte metten bier verbeurt voor den heere te bedeele als boven.

Item dat geene brauwers ofte brauweghen en sullen moeghen leveren, laeten leveren, voeren ofte draeghen eenighe bieren vut haerlieden brauwerien ofte bewelt, in tonnen ofte andersints bij nachte ende ontijde op 't verbodt van de ambachte als boven ende arbitraire condemnatie als van ongherechtigheyd ter dsicretie van de weth

Item dat alle weerden, tappers ende inzetenen, zoo wel buuten als binnen baillien sullen ghehouden zijn te lichten billiet van de thresorier ende hem gheven

contentement ende tselve billiet leveren in de handen van de bierwerckers, daertoe ghestelt ende ghe-eedt, ider anderstondt dat zij haerlieden byer en sullen lichten vutten brauwerien op de voorgeseyde boete van iij pond parisis van elcke tonne, halfve ofte vattjen, groot ofte cleen, te bedeelen als boven,
verbiëdende wel sterckelick de selve

Folio 181

bierwerckers eenighe bieren te wercken, voeren ofte draeghen in tonne ofte vattiens zonder billiet als boven op destructie van haerlieden officie ende correctie arbitraire ter discretie van de jugien.

Item dat geen weerden ofte tappers te vente van de bieren sullen moeghen in doen de bieren in halfve tonne ofte vattiens dat alleenelick in tonnen met billiet van de thresorier op voorseyde boete, noch oock indoen ofte venten byer van ongelicken prijse op de selve boete ende verbeurte van den byeren ende indoende haerlieden bieren zonder billiet ofte kennen van de thresorier soo voorseyt is op t'verbodt van haerlieden herberghen, venten ende tappen den tijt van een jaer boven de voorseyde boete ende verbeurten van byer ende daer en boven te betaelen trecht van d' assijzen ende andere lasten van ghelycke, zonder eenighe concentie ofte verdrach

Item dat alle weerden, tappers ofte andere inzetenen, buuten ende binnen ballien, willende venten, eenighe meensche ofte andere bieren, sullen zijn ghehouden danof t'adverterren den thresorier ende lichten billiet eer dat zij die sullen indoen

Folio 182

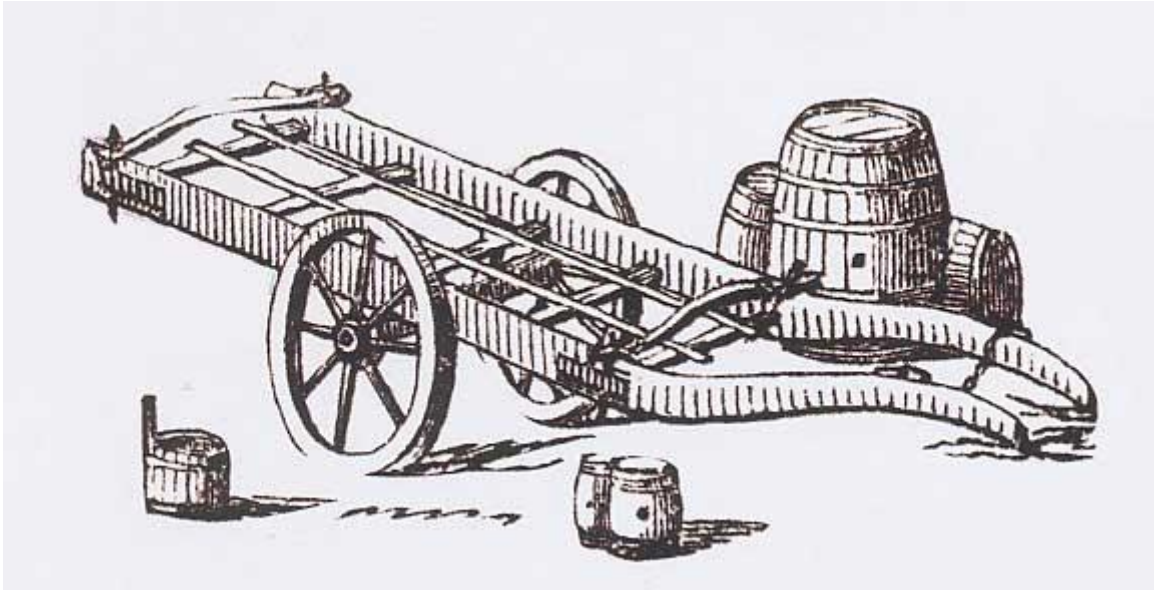
ende tselve byer laeten wercken bij d'ordinaire bierwerckers op de voorseyde boete, verbeurten, betaelynghen van assisen ende andere lasten ende verbodt van herberghen, venten ende tappen als boven, hemlieden verbiëdende voorts de selve vremde bieren in te done bij nachten ende ontijden op arbitrairelicke correctie, boven de voorgeseyde boeten ende verbeurten vanden biere ende verbodt van herberghen ende venten als boven.

Item omme t'obvieren ende beletten alle frauden ende listen, behendigheden int vutvoeren van de byeren vuyt de brauwerien vande stede der ceure ende dat op t'decksel van dien eenighe tonnen ende vatiens blijven onder de ceure, buuten de ballien, zoo verbiëdende wel expresselick conform d'oude ceuren ende statuuten dat voorten geene brauwers en sullen moeghen laeten gaen ofte voeren vut haerlieden brauwerien eenighe bieren omme buuten, dan daerover gheroepen d'ordinaire bierwerckers van de stede omme die te wercken ende beweghenen op de waeghens, carren ofte andersints op voorseyde boete van iij ponden parisis ende sullen de bierwerckers heffen van heurlieden dienst, den loon ordinaire daertoe staende van de gonne t'byer ontfanghende.

Item dat alle weerden, tappers ende tappeghehen sullen venten

Folio 183

haerlieden waerelick wijn ende byer in kannen groot ofte cleene, houdende haerlieden behoorelick grootte van de stedemaete ende die ghepresenteert bij den ghesworen icker van de stede, op de boete van iij ponden aprisis, van elcke canne te cleene bevonden ende ongepint tzij groot ofte cleene, ende de kannen verbeurt,
Zoo van ghelicken alle brauwers ende brauweghehen sulen zijn ghehouden vuyt te leveren haerlieden byeren in tonnen houdende lxij stopen stede maete sonder niet min doende die gangieren bij den voorseyde icker ende brander metter letter P,
Op boete voorseyd ende de verbeurte van de tonne ten cleene bevonden.



Item dat geen weerden ofte tappers byer venten die en sullen moeghen indoen byer in halfve tonnen ofte vatjens op de voorseyde boete van iij pond parisis, verbeurte van den biere, halfve tonnen ende vattiens met verbodt van den ambachte als boven.

Item alle weerden toegelaeten, ghevonden herberghe te houden, zullen bedden decken naer t' bewijs van de haerlieden admisse ende de vremdelinghen logieren zonder die te ontsegghen herberghe ofte logyst op een boete van vj pond parisis van elcken persoon die zij logyst sullen ontzeyt hebben ende verbodt van haerlieden herberghen den tijt van een jaer zonder eenich support ofte oogluuckinghe, welke boete en verbodt van herberghen oock verbeuren sullen, die ontzeggen sullen eenighe soldaeten

Folio 184

logyst ter order ende beschickynge van de weth, so oock en van ghelick alle weerden, tappers ende tappeggen sullen vallen in de boete van iij pond parisis ende verbodt van herberghe ende tappen die de insetenen sullen ontsegghen byer ofte wijn daerom commende ofte sendende met gelde naer t'uitwijsen vande oude statuitten

Item dat alle weerden indoende wijnen te venten, die sullen doen stellen by wet naer t'uytwijs vanden placcaeten ende voor haerlieden herberghe stellen in grootelicke den prijs van de wijnen by den weth ghestelt op de voorschreven boeten van vj schelle van elcken sticke, hemlieden verbieden wijnen in te doene houdende min dan 48 stoopen op de selve boeten

Ende ghepubliceert ter pretesque 12^{de} xbris 1593

17 april 1594

23 july 1595

Ende 26 8bris 1597

Den 15^{de} xbris 1593 was gheresolveert bij de weth ende ghelast dat de dienaeren van de heere als bierwerckers van den tonnen ende voeren voor tghemeente de halfve tonnen ende vattiens vut de brauwerien, inde absentie van de bierwerckers van de selve vattiens ende zijne andere distractien ende occupatien, mits hebbende als voren en tooghende den brauwer

Folio 185

billiet als van tonnen ghepubliceert ter hallen den 29^{ste} der selve maendt

Toorconde als greffier Ph. Raulé

+ stadsrekening

Jan de Meulenaere heift ghecocht

jeghens **Jacques van Thune ende Janneken** zyn huusvrouwe
 een ghemet ende en half vierendeel **hommelhoff** ligghe in den **Haeghebaerthouck** upt
Merrystraetken

van oosten tzelve straetken, metter westzyde inde beke,

van zuuden **Jan Fobert**,

van noorden daeldynghen van **Kaerle de Schottere**,

ghelast met zes ponden parisis tsjaers losrente; den penninck xvjde

ten prouffyte vande **zusterhuuze neffens Sint Jans kercke** dezer stede,

omme de somme van achtenvichtich ponden grooten tghemet

tende mate tende ghelde,

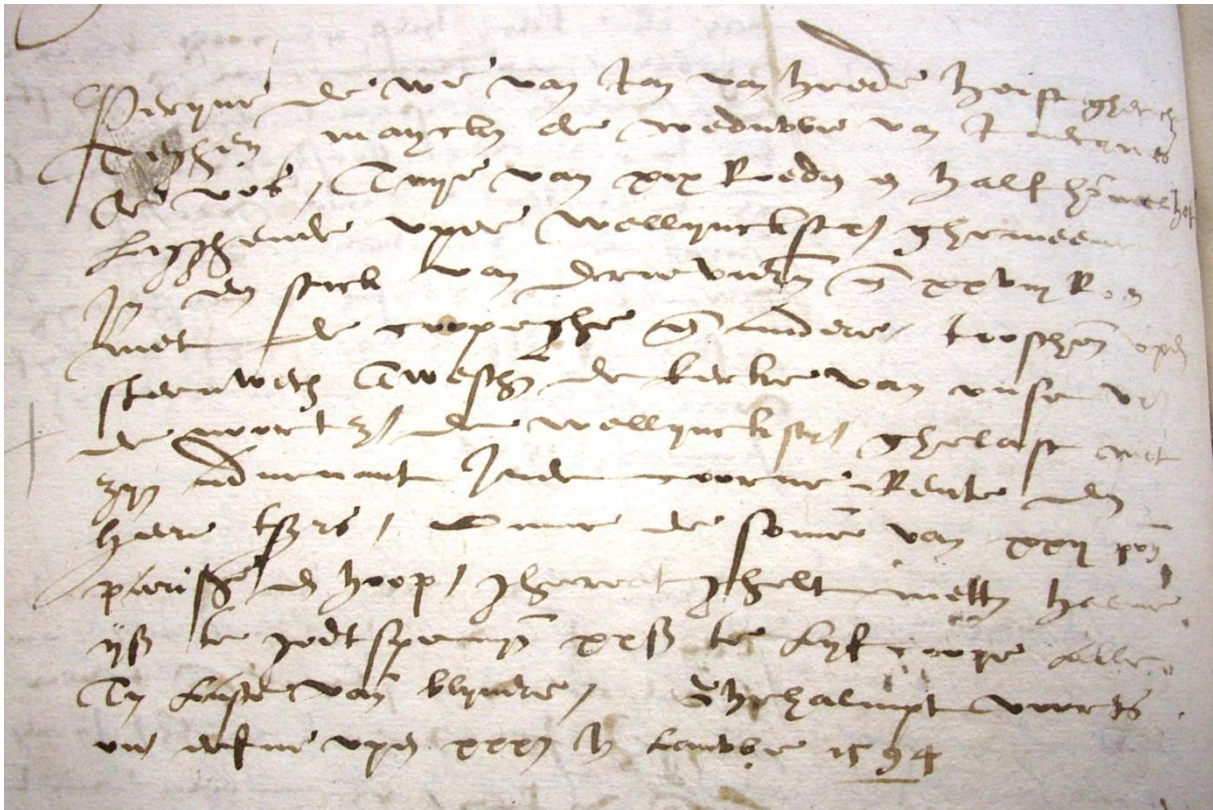
te bethaelen ghereet metten halme –

v schele parisis de godspenninck ende een spynt coorens voor daermen van Onser Vrouwe,

xxxv pond parisis te lyfcoope,

alle ten laste van de blyvere

Ghehalmpt voorts over erfve den ijde january 1594

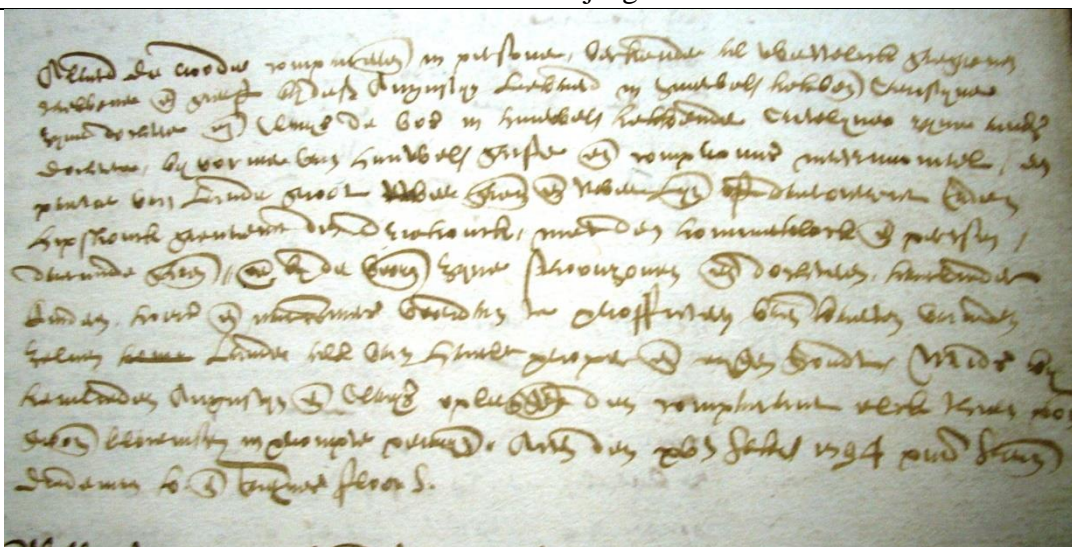


Peryne de wedewe van Jan van Heede heift ghecocht teghen **Maycken de weduwe van Jaques DeVos**, tijjde van xix roeden en half **hommelhof liggende up de Wellynckstraete** ghemeene in een stick van drie vierendelen ende xxvij roeden met de coopeghe ende andere **toothende op de steenwech**, twesthende de kercke van onse vrouwen – de noortzyde de **Wellynckstraete** – ghelast met zyn advenant **inde coornerente** ende huere tsjaers omme de somme vn xxij ponden parisis den hoop ghereet ghelt metten halm – ij schele te godts penninck – xx schele te lyfcoope – alles ten laste van de blyvere **Ghehalmpt voorts over erfve opden xxx ste in lauwe 1594**



We weten dat de Wellingstraat de huidige Keer vanden Ommegang is – en de steenweg was het straatje naar de voormalige watermolen. Het stuk grond waarvan sprake lag in de hoek van de huidige Keer van den Ommegang en de Valkenberg.

15 februari 1594 – Den Driehouck als huwelijksgift – Renten SAP 395



Alaerd DeRoode compareerende in persone, bekende al wettelick ghegeven thebbene ende geeft by desen **Augustyn Liebaerd**, in huwelicke hebbende **Christyne** zyne dochtere ende **Clays Devos** in huwelick hebbende **Catelyne** zyn andere dochtere, by vorme van huwelicksghifte ende compromis materniael, een partie van lande, groot twee gemeten en twee lynnyn ofte daerontrent inden **Hipshouck**, ghe-naemt **den Driehouck**, met den **hommelblock ende persen** staende om by de voornoemde zyne schoonzonen ende dochters, haerlieden kinderen, hoirs ende naercommers voordaen te proffyteren van de baeten vanden zelve lande als van haerlieden proper ende

eyghen goedt midts by hemlieden Augustyn ende Clays opleggende den comparant elck thien ponden grooten vlaemsch in prompte penninghen
Actum den xvc february 1594
Present Frans Diedeman, burghemeester ende Jacques Floor

1 maart 1594 – Verbod op het ontvreemden van hopstaken - Keure



Dat oock niemant, wie hij zij
voorder ende bestaet eenighe
persen t'ontvreemden
vyt de hommelhoven ofte
daervut te draeghen,
hem niet toebehoorende,
op ghelycke boete van iij ponden
parisis ende arbitraire correctie,
ten beslagh als boven,
ende daer de zelve
ontvreemdinghe ofte dieverien
sal bevonden wesen gedaen
t'syne
bij kinderen ofte onderjaerige
weesen,

soo sal men de voorschreven boeten verhaelen an vaders, moeders, voogden, meesters ofte vrouwen,
onder wiens subjectie die ghehouden worden

Gepubliceert ter Halle - tsondaegs den ijde maerty 1594

14 maart 1594 – Vonnissen – SAP 246

Swonsdaeghs den xvj de marty 1594

Dierycck Liebaerd es gecondempneert te betaelen **Jacques Gronauld** xvj pond xvij schele iij deniers parisis van de reste van coope van hoppe – ghezyen op cedulle onder sverweerders handteeken – gecasseert ende costen

Jan de Muelenaere es gecondempneert te betalen **Dierycck Liebaerd** xj pond xv schele vij deniers grooten van coope ende leveringhe van hoppe – ghezyen op cedulle onder zynen handteeken – gecasseert ende costen

Saterdaeghe den xix marty 1594

Thimothee Le Roux es gecondempneert te betalen **Gheleyn vande Clyte** als transport hebbende van **Pieter Thoirs**, xxxvj pond xij schele vij deniers rese ende omme de vulle betaelinghe van coope ende leveringhe van **een merrie** – gerekent geld, ghezyen op cedulle onder sverweerders handteeken – gecasseert ende costen

30 maart 1594 – Koop van hop - SAP 246

Swonsdaeghs den xxx marty 1594

Jan de Nuwelaere es ghecondempneert te betalen **Dieryck Liebaerd** liiii pond xij schele grooten van coope ende leveringhe van hoppe, gezyen up cedulle – ghecasseert ende costen

8 mei 1594 – Bede aan de koning Filips II - Fiers

Uit de informatie die Oscar Fiers verzamelde halen we de volgende akte met zijn inleiding hierop.

Fel worden de werken vooruit gedreven nu dat de rust en de vrede in 't vooruitzicht zijn en dat **'de troubele tyden'** zoals men hoopt, voor goed verdwenen zijn.

Ongelukkiglijk bleef de staat der financiën zeer flauw om zulke grote werken als het herstellen van de vaart te kunnen uitvoeren, daarom zond men aan de **koning Filip II** het volgende smeekschrift dat zowel de toestand uiteen doet, en middels voorlegt om aan de nodige gelden te geraken.



Uit 't rijksarchief Brussel – Geheime raad – pak 96 Philips zou nog koning blijven tot in 1598.

An den coninck

Supplieerende gheven oitmoedelyck te kennen, burghmeesters, schepenen, raeden ende notabelen, representeerende het arm ghemeente uwer majesteyt, de opene ende vervallen stede van Poperinghe, hoe dat in 't jaer **1575**,

by 't garnizoen van der stede van Ypre, alsdan rebellerende jehens uwe majesteyt, verbrandt ende te nyeten ghebracht hebben, gheweest haerlieden drie overdraeghen, edificien daernevens ende de speyen van de schipvaert, waarmede de zelve rebellen niet ophoudende, hebben ten jaere **inde ougste 1583**, ter resolutie van de wet aldaer, ghesteken in brande verre het meesten deel van de huusinghen der zelve stede,

als waerby tzydert dien tyde ende naer die voornoemde stad ghebracht is gheweest totter obediencie van uwe majesteyt,

hebben de supplianten ende voorseyde ghemeente hemlieden aldaer ghehouden in aermoede, zonder neyninghe ende met kleen ghewin, ontmaect van alle traficque

ende niettemin daeghelyckx ghetravailleert van de excurtien, keeringhe ende logement van allehande capiteinen ende soldaeten,

ten grooten verdructe van den ghemeenen huusman,

zoo dat er ter cause vandien, ende deur het default van der voorseyde neyninghe,

divesche inwoonders verlaeten hebben haerlieden residentie aldaer,

ende hemlieden met ter woonste vertransporteert in andere omliggende steden ende plaetsen van neyninghe.

T' welcke de supplianten aenmerkende

ende ghevoelende dat de voorseyde stede van daeghe te daeghe meer soude depopuleeren

ende onderblijven van alle ttrafficque, neyninghe ende ghewin,

ne maere daer jehens tydelick voorsien sin,

ooc mede considereerende dat den val vander zelve neringhe in grooten deel gheoccasionneert mochte wesen door het onghebruyc van der navigatie ende vervallen schipvaart

Hebben naer diversche conferencien, communicatien ende deliberatien eindinghe gheresolveert

van nieuw te doen oprichten de voorseyde overdraeghen, edificien ende speyen, metsgaeders te doen bedelven van schipvaerd ende dien te maecken navigaebel als van ouden tyden ende voor den tyd van de voorseyden brand.

Nemaer, zoo daertoe zoude behoeven een noitabele ende excessieve masse van penninghen ende hebben ten bevinde van dien,

nyet connen bedyncken naerdere middelen, ende 't gemeente alderminst bezwarende, dan te belasten met impostie op **de wijnen, bieren** ende **vercochte ghoedinghen** bij onterfenesse,

voor den tijd van zes continuele jaeren,

die zouden incommen den eersten juni 1595,

te weten vier schellinghen parisis op elcken stoop wijns,

die men aldaer vercoopen ofte dispenseeren zoude,

loopende de voormelde zes jaeren meerdere ofte mindere maete naer advenante,

veertig schellinghen parisis op elcke tonne vreemde bier,

ende dertich schele op elcken tonne inghebrauwen groot bier,

beede half, derde of quart, meerdere ofte mindere vaeten naer advenante,

metsgaders **den 40 penninck op alle ghoedinghen ende erfgronden ter erfvenesse ende**

onterfvenesse, tzij by coope, keringhe ofte heesch van naerhede,

ten laste van den coopere ende vercoopere, half ende half,

ende te verlegghen by den coopere ten daeghe van de voormelde erfvenesse –

omme met den incommen vande zelve impostien te redresseeren de voormelde overdragen, edificien ende speyen,

metsgaeders te bedelven den voorseiden vaert in vele plaetsen versluisd, verstopt ende de canten inghevallen, daer 't zoude van noode wesen.

Het magistraat vraagt daertoe oorlof aan den koning.

De lasten waarvan hierboven spraak waren toegestemd door de abt van St. Bertinus, wereldlijken heer der stad van Poperinghe bij brieven van den 8^{ste} mei 1594.

De aanvraag wierd verzonden den 26^{ste} juni 1595 tot den raad van Vlaanderen, die vooraleer zijn gedacht te zeggen, schreef naar Poperinghe, tot de vijf gouverneuren ende de twaalf mannen van der draperie –om hun gevoelen ten dien opzichte te vernemen, dewelcke

't samentlick bevonden dat 't oprichten van de voorseyde overdraeghen, speyen, edificien ende navigatie van de schipvaart niet alleenelick van noode en es volcommen te zyne voor 't redres van de neyninghe, van de draperie, nemaer oock voor alle andere traficquen ende ambachten aldaer, namenlick van de hoppe, huudeveters, brauwers, smeden, herberghiers, metsers, temmerlieden ende meer ander coopliden ende ambachten

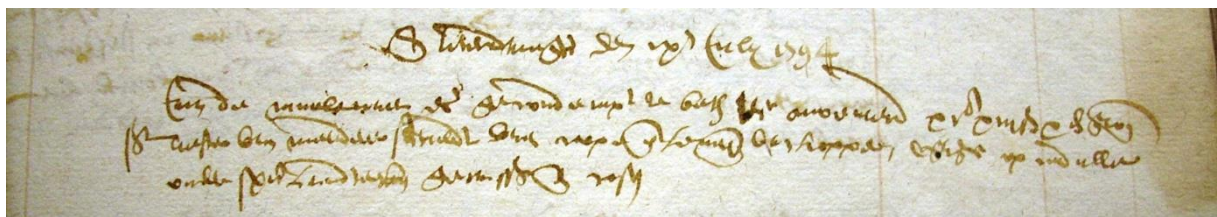
die haerlieden bollegaerne, laeckene, baeyen, hoppe, huuden, hout, graen, maulten, wijnen, biederer, coolen, calck, ysere ende allerhande waeren ende coopmanschepen ten grooten, hooghen ende excessieven prijse alsnu bedonghen zijn ende gheweest hebben te waeghenen, carren ende ten lyfve te beweghen van ende naer de diversche steden ende plaetsen, daer met commoditeit van de voorseyde navigatie al tselve ten redelycken pryze zoude meughen bevrocht wesen ende oock, consequentelyck importeeren zeker neyninghe, incoop, transport ende leveringhe an allen goede voor 't generaele gemeente, ende zoo de voorseyde

impositien op den wijn, bieren ende vercochte landen voor dezen ghelicht hebben geweest by octrooye van zijne majesteyt tot betaelinghe an de oude schulden der voorseyde stede. Daerom ondersteunen zij de aanvraag door de wet gedaan 7 – 9 – 1595

Nu Poperinge de toelating had om specifieke belastingen te heffen speciaal voor de heraanleg vande vaart en het herstel van de speien en overdrachten, kon men ook de herstelling hiervan verder zetten. De rekeningen van deze belasting werden opgemaakt door Loys Makeblyde en daar komen we later nog op terug aangezien de rekeningen van deze van de erfenissen bewaard gebleven zijn.

Een ander initiatief dat het optimisme stimuleerde was de bouw van forten om de Oostendenaars tegen te houden. Zo lezen we bij Pauwel Hendricx.

9 juli 1594 – Koop van hoppe - SAP 246



Saterdaeghs den ix july 1594

Jan de Muelenaere es ghecondemneert te betaelen Pieter Arnoud xv pond xiiij schele x deniers grooten, reste van meerdere schuld van coope ende leveringhe van hoppe, ghezyen up cedulle onder sverweerdens hanteeken – ghecasseert ende costen

10 juli 1594 – De Vuule Beke - Halmen – SAP 366

Pieter Moenaert heift ghecocht teghens **Guillaume Caemerlynck ende Janneken** zyne huusvrouwe, eertyden de vrouwe van **Pieter de Rycke** Eerst tvijjde deel in een hommelhoff liggheende opde **Couttere** ghenaeamt **de Vuule Beke**, groot van lande drie vierendeelen ende x roeden – van westen ende noorden tlant van de heere – van oosten Frans Deman – van zuuden opde coutere ghelast in de coutterrente Item noch tvijjde van een half ghemet preter twee roeden en half hommlehoff liggheende opde voornoemde Coutere – ghemeene metten cooper ende met **Robert van Rouvroy** – van westen sheeren dreve – van noorden de zelve heere – van oosten **Anthonis Winnebroot** – van zuuden daeldynghen van **Mathys Loys** – ghelast inschelycx mete coutterrente Omme de somme van dertich ponden ende v schele grooten vlaensch ghereet ghelt metten halme – iij schele parisis voor godtspenncink – iij pond te lyfcoope ende alle achterstellen ten alste vande cooper Gehalmp voort over erfve – opden xde in hoymaent 1594

3 oktober 1594 – Merrystraatje – Halmen – SAP 366

Jan de Muelenaere heift ghecocht teghens **Jan Fobert ende Maycken** zijne huusvrouwe – de helft van twee ghemeten ende een viernedeel lants **hommelhoff** zijnde, metghaders **den hommelblock ende alle de pertsen** ten voornoemde hommelhove zijnde –

den vercoopere toebehoorende medegaende -
ligghende inden Haeghebaerthouck opt **Merrystraetken**
van zuuden tvoorseide straetken – van oosten de coopere – van westen teghens **Onse Vrouwe
vyvere ende tlant van de Sacraments Gilde**
Omme de somme van drientneghentich ponden xij schele ende vj penninghen grooten
vlaemsch –
tvoorschreven ghelast met de helft van een losrente van twaelf ponden parisis tsjaers - de
penninck xvj –
diemen ghelt de Graeuwe Zusterkes van Sint Jans binnen deser stede –
te betaelene de voornoemde somme met eenen rentebrief van twaelf ponden parisis tsjaers den
penninck xvj –
bezet op eene behuude hofstede inden Haeghebaerthouck daer **Jan vande Berghe** nu woont
met tverloop van 1^o jaere gevallen den ijde sprocke 94
Item met noch eenen andere losrente van zes ponden parisis tsjaers –
den penninck xiiiijde – bezet op drie ghemeten landts inde Peselhouck –
nu ghebruuckt by **Francois Possion** –
emmers zo verre de voornoemde rente van zes ponden parisis aende tbezet van den vercooper
niet en behaechde – ende dan ghevallen es de cooper ghehouden ghelycke rente an zes ponden
parisis te hypothequeren ende bezetten opt voorschreven vercocht goet
Ende zulck alst tvercochte goet voornoemd vuuten tzelve te betaelen opden eersten dach van
sporcke emmers den maent daernaer onbegrepen - int jaer xvc vijf en tneghentich –
blyvende de voornoemde vercochte goet verbonden in handen vande vercoopere totter vulle
betaelynghe – v schele parisis voor goedstpenninck – zes ponden aprisis voor een hoofcleet
omme dhuusvrouwe vande vercooper – xij pond parisis te lijfcoope – alle ten laste vanden
blyvere
Ghehalmpt voorts over erfve opden ijde octobris 1594

3 oktober 1594 – Hommelhof – Halmen SAP 366

Hendryck Liebaert heift ghecocht teghen **Jacques van Thuune** ende **Jaenken** zyne
huusvrowue
een ghemet preter xx tich roeden lants hommelhoff zijnde, ligghende in de
Haeghebaerthouck, den hommelblock ende de pertsen medegaende,
metten westhende upde Meesenstraete, de zuutzide mijn heere vander Clytte, de noortzyde
Maerten Pladys ende Gheleyn Baert,
ghelast met xxvij deniers grooten tsjaers de heere
Omme de somme van twyntich ponden grooten vlamesch tvoorschreven, te betaelen per
erfvachtigheyt -
ij schele parisis voor godtspenninck - zes ^p,de, ârosos te mufcppê – thien ponden parisis
voor dhuusvrowue van den vercooper
ghehalmpt voorts over erfve opden ijde october 94.

15 oktober 1594 – SAP 395 - Renten

Andries de Muelenaere over ende inde naeme van **Joos Pankoucke** kend schuldigh tzyne
Pieter Haghebaerd -
de somme van lvij pond parisis i schele ij deniers grooten vltraemsch van coope ende
leveringhe van wolle -
te betaelene deene helft te Baemesse naestcomemnde ende dandere helft ter Coude Ypermarct
daernaervolghende - als men schryven zal 1595 - -

xiiij pond iij schele parisis verschooten in theercosten hem doende payement ende nyet betalende elck respectyff zyde tzynen daeghe emmers een weeke daerner onbegrepen by den debiteur te verbinden xxv gulden ten proffitte vande aermen deser stede - ende gelycke xxv gulden ter proffite vande debiteur

derinne verbindende iij vierendeel hommelhoff van Maerten Pladys - zuuver goed ende onbelast -

dat belovende overzulcx te garanderen daervooren verbindende zynen persoon ende alle zyn goedinghen - present ende toecommende - ter executie -

Actum den xv octobris 1594 –

Present Longuespee ende Moenaert , schepenen

+ Kohier van de verkochte landen

+ Stadsrekening 1594 - 1595